

RINNAN HISTOLOGINEN TUTKIMUS, LAAJA LEIKKAUSPREPARAATTI

Br-PAD-4, 6146

Tiedustelut: Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, näyttöiden vastaanotto puh. 044-7113482

Yhteyshenkilöt: Patologian erikoislääkäri, apulaisylilääkäri Kirsi Hämäläinen (puh.044-7113475, kirsi.m.hamalainen@kuh.fi) ja klinikkaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi)

Indikaatio: Rinnan alueen pahanlaatuisen muutoksen tai sellaiseksi epäillyn osapoisto tai mastektomiapreparaatti, johon liittyy hoitovasteen arvio, levinneisyystutkimus ja ennustetekijöiden kartoitus. Samaan pyyntöön voi yhdistää kainaloevakuatiopreparaatin tai muita erillisiä vartijaimusolmuketutkimukseen liittymättömiä imusolmukkeita.

Lähete: Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)

Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio ja kysymyksenasettelu keskeisine kliinisine ja radiologisine tietoineen, jotka saattaisivat vaikuttaa patologin tulkintaan. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytepurkkien tietoihin. Esitietoihin tulee merkitä myös tieto näytteen mahdollisesta tartuntavaarallisuudesta (esim. hepatiitti, HIV, tuberkuloosi, prionitauti).

HUOMIOITAVAA!

- Pienennysleikkaukset ilman maligniteettiepäilyä: **Ts-PAD-3, 4056.**
- Kainaloevakuatiopreparaatti: **Ts-PAD-4, 4194**
- Jos on tarvetta vartijaimusolmuketutkimukselle: **Ln-PADSent, 4765**

Näyteastia: Tuorenäyte: styroksilevy tai muoviastia, jossa näyte on kosteisiin keittosuolakääreisiin käärittynä. Formaliinifiksoidut näytteet: formaliinia sisältävä tiiviskantinen näyteastia (Tarra: Kudosnäyte, 10% formalini). Formaliinin tilavuuden on oltava kymmenkertainen näytepalaan verrattuna. Näyteastioita voi noutaa patologian laboratorion näyttöiden vastaanotosta.

Näyte: Rintapreparaatti tulee lähettää tuoreena, jos mahdollista. Kainaloevakuatiopreparaatti laitetaan välittömästi fiksatiiviin. Näytteiden puristamista, turhaa paloittelua ja ruhjomista on vältettävä. Näyteastian on merkittävä potilaan henkilötiedot ja niiden on täsmättävä läheteeseen.

Näytteen säilytys ja kuljetus: Näytteet säilytetään ja kuljetetaan huoneenlämmössä. Tuorenäyte toimitetaan välittömästi patologian näyttöiden vastaanottoon (virka-aikana ma-pe klo 8-15). Formaliinifiksoidut näytteet säilytetään ja toimitetaan patologian laboratorion näyttöiden vastaanottoon.

HUOMIOITAVAA!

Rintasyöpänäytteet tulee toimittaa patologian näyttöiden vastaanottoon mahdollisimman nopeasti verisuoniyhteyden katkaisusta, vaikka näytteestä tehdään preparaattikuvaus röntgenissä. Rintasyöpänäytteiden iskemia-aika on tarkoin määritelty (alle 1h), samoin fiksaatioaika (12-72h), jotta ennustetekijätutkimuksen (estrogeenireseptori, progesteronireseptori ja HER2) tulkinta olisi mahdollisimman luotettava.

Menetelmä: Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri tutkii näytteen makroskooppisesti, merkitsee resektiopinnat ja valitsee edustavat kudosalueet tutkittavaksi. Näytteestä valmistetaan parafiinileikkeet. Kudosleikkeiden värjäysvalikoimaan kuuluu perusvärjäys (hematoksyliini-eosiini) ja erikoisvärjäksiä että erikoistutkimuksia (immunohistokemia, genetiikka) patologin harkinnan mukaan, tapauskohtaisesti. Värjätyt leikkeet tutkitaan mikroskoopilla. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, SFS-EN ISO 15189:2013).

Tutkimukset (immunohistokemialliset ennustetekijätutkimukset ja HER-2 geenikopiotutkimus, Ts-HER2ISH, 4721) tehdään yleensä preoperatiivisesta biopsianäytteestä, Ts-PADBrea, 6144. Tutkimus tehdään uudestaan leikkausnäytteestä, jos karsinoma on huonosti erilaistuva, kolmoisnegatiivinen tai jos potilas on hyvin nuori.

Tulkinta: Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lausunnon, johon kuuluu patologisanatomisen diagnoosi (PAD) tekstiosana että taulukkoina. Myös läheteessä esitettyihin spesifeihin kysymyksenasetteluihin vastataan.

Osa tutkimuksen lausunnoista voidaan tehdä alihankintalaboratoriossa.

Virhelähteet: Tärkeimpiä virhelähteitä ovat puutteellinen fiksaatio, jotka saattavat rajoittaa kudoksen tutkimusta heikentämällä immunohistokemiallista karakterisointia. Luotettavan tulkinnan edellytyksenä on hyvä lähete ja edustava, oikealla tavalla käsitelty ja lähetetty näyte.

Tekotiheys: ma-pe

Tulos valmiina: 7 arkipäivän kuluessa näytteen saapumisesta (80%). Vaativat näytteet vastataan 10 arkipäivän (80%) kuluessa. Tuloksen valmistumiseen vaikuttaa myös erikoistutkimuksien käytön tarve.

Laatija, pvä: Kirsi Hämäläinen, Satu Remes, 24.8.2020

Hyväksyjä, pvä: Vesa Kärjä, 31.8.2020

Päivitetty, pvä: Vesa Kärjä, Satu Remes, Kirsi Hämäläinen, 19.1.2022

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoidut toimijat - T343.